

*****

MUSIIKKITERAPIA lastenneurologisessa kuntoutuksessa

Mitä musiikkiterapia on ?

Musiikkiterapia on kuntoutus- ja hoitomuoto, jossa musiikin eri elementtejä (rytmi, harmonia, melodia, äänensävy, dynamiikka) käytetään vuorovaikutuksen keskeisenä välineenä yksilöllisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Musiikkiterapia voi olla yksilö- tai ryhmäterapiaa. Usein musiikkiterapiaa käytetään muiden kuntoutusmuotojen rinnalla, joskus pääasiallisena kuntoutusmuotona. Musiikkiterapia tukee laaja-alaisesti lapsen kehitystä painottaen yksilöllisissä tavoitteissa mainittuja osa-alueita. Musiikkiterapialla voidaan lisätä pienen tai vaikeavammaisen lapsen tietoisuutta omasta itsestä ja valmiutta vuorovaikutukseen, mikä luo edellytykset muulle kuntoutukselle (esim. puheterapialle) ja uuden oppimiselle.

Kenelle musiikkiterapiaa ?

Musiikkiterapiaan valikoituva lapsi on jollain lailla kiinnostunut musiikista, musiikki tuottaa hänelle mielihyvää, musiikki aktivoi tai rauhoittaa häntä, herättää vuorovaikutukseen tms. Musikaalisuutta tai musiikillisia taitoja ei tarvita.

Musiikkiterapia on vuorovaikutusta

Musiikki on "sanaton kieli", se antaa itseilmaisumahdollisuuksia sekä kokemuksia tasaveroisesta vuorovaikutuksesta lapselle, jonka on vaikea ilmaista itseään puheella. Yhteinen musiikin tuottaminen soittaen ja laulaen sisältää vuorovaikutuksen keskeisiä elementtejä; jakamista, jäljittelyä ja vuorottelua. Musiikin avulla voi saada kontaktin hyvin vaikea- tai monivammaiseenkin lapseen ja löytää yhteyden lapseen, jota puhe ei tavoita.

Musiikkiterapialla voidaan tukea

- kontakti- ja kommunikaatiovalmiuksia
- itseilmaisua
- tunteiden ilmaisua ja käsittelyä
- itseluottamusta ja myönteistä minäkuvaa
- tarkkaavuuden suuntaamista ja ylläpitämistä
- kuullun hahmottamista
- rytmin hahmottamista
- oman toiminnan jäsentämistä
- kehonhahmotusta ja vartalonhallintaa
- suunalueen motoriikkaa ja hengitystä
- kielellisen kehityksen valmiuksia (puheen tuottamista ja ymmärrystä)

- leikin kehittymistä
- lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksia (esim. käden ja silmän yhteistyötä, lukusuunnan vakiintumista, sarjallisuuden hahmottamista)

Musiikkiterapian lähestymistavat ja menetelmät

Terapiassa käytettäviä menetelmiä valittaessa otetaan huomioon asiakkaan toimintataso, kiinnostuksen kohteet ja terapian tavoitteet. Terapiatapaamisen aikana voidaan käyttää useampaa menetelmää. Toiminnan tulee olla kuntoutuksen tavoitteita tukevia, asiakasta motivoivaa ja sopivan haastavaa. Musiikkiterapiassa pääpaino on musiikillisessa vuorovaikutuksessa, mutta tilanteessa voidaan käyttää myös kuvia, viittomia ja muita puhetta korvaavia kommunikaatiomenetelmiä.

*** Soittaminen, improvisointi, oman musiikin tekeminen**

- Soittaminen eri soittimilla on musiikkiterapian perusmenetelmiä. Käytössä on monenlaisia rytmi- ja melodiasoittimia, joilla pystyy tuottamaan musiikkia ilman varsinaista soittotaitoa. Kommunikaatio soittaen antaa itseilmaisun- mahdollisuuden sekä kokemuksen tasaveroisesta vuorovaikutuksesta lapselle, jonka on vaikea ilmaista itseään puheella. Yhdessä soittaessa etsitään vuorovaikutuksen peruselementtejä: yhteistä sykettä, aloitusta ja lopetusta, jakamista, jäljittelyä ja vuorottelua. Omasta soitosta voi syntyä jopa omia sävellyksiä. Soittaessa kehittyvät monenlaiset perusvalmiudet esim. hienomotoriikka, rytmitaju, kuullun hahmottaminen (ktso. TMT-menetelmä, kuvionuotit). Erilaisten puhaltimien avulla voidaan kehittää suun alueen motoriikka ja hengityskoordinaatiota.

• Laulaminen, keholaulut ja laululeikit (äänteleminen)

- Laulaminen on ihmiselle luontaista toimintaa. Terapiassa kukin laulaa äänellään ja tuottaa ääntä omalla tavallaan. Näin äänimaailmaan tuottaminen monipuolistuu ja äänen käyttö lisääntyy. Keholaulut ja -leikit tukevat kehonhahmotusta ja rytmin löytymistä

• Musiikin kuuntelu

- Terapiassa pyritään monipuolisiin kuuloelämyksiin ja aktiiviseen kuunteluun ja kuullun jäsentämiseen. Musiikin kuunteluun voidaan yhdistää liikkumista, leikkiä, mielikuvatyöskentelyä, kuvallista työskentelyä ja keskustelua.

• Toiminnallinen musiikkiterapia (TMT) -menetelmä

- Menetelmä perustuu suunnitelmallisesti etenevään musiikilliseen vuorovaikutukseen, jossa terapeutti soittaa pianoa ja asiakas rumpuja, symbaaleja ja yksinkertaisia puhaltimia. Musiikki aktivoi ja motivoi asiakasta yhteistyöhön terapeutin kanssa. Sanallisia ohjeita ei anneta vaan asiakas saa itse oivaltaa ja valita toimintatapansa. Terapiassa kehitetään ja vahvistetaan lapsen vuorovaikutusta, kehonhallintaa, hienomotorisia taitoja, käden ja silmän yhteistyötä, suuntien ja etäisyyksien hahmottamista, kuullun hahmottamista sekä tarkkaavuuden suuntaamista. Lapsen terapiassa tavoitteena on tukea lapsen kykyä hahmottaa ympäristöään ja toimia siinä tarkoituksenmukaisella tavalla.

- **Kuvionuottimenetelmä**

- Kuvionuottimenetelmä on systemaattinen nuotinkirjoitusmenetelmä, jossa soitettavat sävelet ilmaistaan värien ja muotojen avulla. Se harjaannuttaa mm. sarjallisuuden hahmottamista, nähdyn ja kuullun ymmärtämistä sekä kokonaisuuksien ja rakenteiden ymmärtämistä. Menetelmä tuottaa helpolla tavalla onnistumisen kokemuksia oikeasta soittamisesta.

- **Tarinasäveltämien**

- Tarinasäveltäminen on lapsen omista ajatuksista, tunteista ja kokemuksista lähtevää luovaa toimintaa

Yksilömusiikkiterapia

Musiikkiterapia on yleensä kerran viikossa (40-45 kertaa vuodessa), joskus kaksi kertaa viikossa. Terapiakäynti kestää tavallisimmin 45 minuuttia, toisinaan 60 minuuttia. Terapian kesto on vaihtelee kuntoutuksen tavoitteista, usein 1-4 vuotta. Lapsen terapiaprosessiin kuuluu yhteistyötä vanhempien kanssa sekä päiväkodin tai koulun ja mahd. muiden terapeuttien kanssa. Terapeutti osallistuu kuntoutuspalavereihin ja laatii kirjallisen terapiapalautteen vähintään kerran vuodessa. Joskus terapeutti voi myös videoida lapsen terapiaa (erillinen lupa). Musiikkiterapia toteutetaan yleensä Kelan vaikeavammaisten lääkinnällisenä kuntoutuksena, sairaanhoitopiirin maksusitoumuksella, kaupungin/kunnan maksusitoumuksella tai vanhempien kustantamana. Terapia annetaan terapeutin toimitilalla tai päiväkotia, koulu, koti käyntinä.

.....

www.lahdenmusiikkiterapiapalvelut.fi